

Vammaisneuvoston lausunto 1.12.2022 vanhusten palveluiden ja vammaispalveluiden myöntämisen perusteista:

Vammaisneuvosto toteaa lausuntonaan hyvinvointialueen vanhusten palveluiden ja vammaispalveluiden myöntämisen perusteista seuraavaa:

Pidetään hyvänä, että aiempiin perusteisiin ei ole suuria muutoksia ja perusteet ovat yhdenmukaiset koko hyvinvointialueen alueella. Vammaisneuvosto näkee tarpeelliseksi, että uudistuksia päivitetään erityisesti tulevien lainsäädäntömuutosten myötä. Kaikkia vammaispalvelulaissa määriteltyjä asioita ei käsitelty kokouksessa, ja vammaisneuvosto toteaa, että kun työtä jatketaan ja kuvauksia sekä myöntämisen perusteita päivitetään, tulee se tehdä tiiviissä yhteistyössä vammaisneuvoston kanssa.

Vammaisneuvosto esittää seuraavia huomioita myöntämisen perusteista sekä kehittämistoiveita vanhusten palveluiden ja vammaispalveluiden osalta:

- Tuotekuvaukset erosivat joiltain osin siitä, mitä uusi vammaispalvelulaki tulee säätämään. Olisi hyvä, että kuvaukset olisivat jo nyt linjassa uuden lainsäädännön kanssa, ja vähintään niitä pitää päivittää lain astuessa voimaan.
- Vammaisten henkilökohtaisesta avusta seuraava maininta on liian yksioikoinen ”Henkilökohtainen avustaja ei tee puolesta vaan toimii avustettavan ohjauksessa.”, koska henkilökohtaista avustajaa käytetään myös muissa tilanteissa, jos asiakkaan toimintakyky sitä edellyttää.
- Henkilökohtaisesta avusta maininta, että ”Henkilökohtaista apua myönnetään pääasiassa arkipäivisin tapahtuvaan avustamiseen klo 8–18 välillä.” toivotaan poistettavan, koska apu tulisi olla asiakkaan henkilökohtaisen tarpeen mukaan
- Kuljetuspalveluiden kohdalla on ristiriitaista todeta, että se ei ole ensisijainen mutta on subjektiivinen oikeus. Pyydetään tätä selkeytettäväksi ja että se olisi muotoilultaan samanlainen kuin vammaispalvelulaissa.
- Kuljetuspalveluiden osalta pyydetään lisättäväksi, että tulisi suosia toistaiseksi voimassa olevia päätöksiä, jotta oltaisiin linjassa tulevan vammaispalvelulain muotoilun kanssa.
- Kuulovammat ovat tavanomaisia ikääntyneillä. Kuulovammaisten tarpeista ei ollut mainintaa, kun ajatellaan kotona asumista. Tuodaan esiin, että kuulovammainen henkilö voi tarvita esimerkiksi huomiota herättävän

ovisummerin, induktiosilmukan TV:n katseluun ja kuunteluun, tärinäherätyskellon sekä muita apuvälineitä. Nämä olisi hyvä mainita erikseen.

- Laitoshoito on tuotekuvauksessa määritelty ristiriitaisesti: "Palvelu on tarkoitettu kehitysvammaiselle henkilölle, joka tarvitsee kokonaisvaltaista hoivaa ja tukea ympärivuorokautisesti. Laitoshoito hoivakodissa tai muussa sosiaalihuollon yksikössä voi olla lyhytaikaista tai jatkuvaa. Sitä voidaan antaa osa-aikaisesti tai ympärivuorokautisesti"

Jos henkilö oikeasti tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa, ei sitä voida tarjota hänelle osa-aikaisesti. Toisaalta Suomessa on pyritty kokonaan eroon vammaisten laitoshoidosta. Jatkovaa laitoshoittoa ei enää pitäisi olla, ainoastaan äärimmäisissä kriisitilanteissa tarvittavaa lyhytaikaista laitoshoittoa. Pyrkimys on aina, että henkilö pääsisi mahdollisimman nopeasti takaisin omaan asumisyksikkönsä.

Vammaispalveluiden tuotekuvauksissa ja palveluihin pääsyn kriteereissä kuvataan laajasti eritasoisia vammaisille henkilöille tarkoitettuja palveluasumisen muotoja. Tavanomaisesta palveluasumisesta aina erittäin vaativaan tehostettuun asumispalveluun. Nämä eritasoiset palveluasumisen muodot kattavat vaikeimminkin vammaisten, kehitysvammaisten ja autistien asumien tarpeet. Ainoastaan erittäin haastavissa tilanteissa tarvitaan lyhytaikaista laitoshoittoa.

Tämä lyhytaikainen kriisiasuminen on sitten tarkoitettu kaikille sitä tarvitseville -ei vain kehitysvammadiagnoosin saaneille, vaan esim. autisteille."Vammaisten laitoshoido" -kohta tulisi siis määritellä lyhytaikaiseksi ympärivuorokautiseksi laitosasumiseksi, joka on tarkoitettu erittäin vaativiin kriisitilanteisiin kaikille sitä tarvitseville.

- Muutamissa kohdissa puhuttiin vielä, että kunta päättää, ja tämä pitäisi korjata hyvinvointialueeksi.